

Roman Bartnicki

"Der Prozess gegen Jesus. Historische Rückfrage und Theologische Deutung", red. K. Kertlege, Freiburg 1988 : [recenzja]

Collectanea Theologica 61/2, 188

1991

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

—377), co niewątpliwie ułatwia odszukanie potrzebnego zagadnienia czy strony. Książkę zamyka wykaz bibliograficzny (s. 379—388).

Mankamentem książki jest brak nowszych pozycji bibliograficznych. Bibliografia kończy się na latach 60-tych naszego stulecia. Mimo to książka odda wielkie usługi tym, którzy zajmują się problematyką Listu do Rzymian.

ks. Jan Załęski, Warszawa

K. KERTELGE (red.), *Der Prozess gegen Jesus. Historische Rückfrage und Theologische Deutung*, Quaestiones Disputatae 112, Freiburg 1988, Herder, s. 238.

Proces przeciwko Jezusowi ciągle przyciąga uwagę teologów i historyków, bywa też przedmiotem kontrowersji pomiędzy chrześcijanami a Żydami. Był on tematem spotkania katolickich egzegetów Nowego Testamentu obszaru języka niemieckiego, jakie miało miejsce w 1987 r. w Grazu (por. sprawozdanie Ks. J. Chmiela, *Proces Jezusa. Przekaz i historia*. Sesja naukowa w Grazu 1987, RBL 41(1988) 233n.). Materiały z tego spotkania opublikowane zostały w formie książki, która ukazała się w znanej i cenionej serii *Quaestiones Disputatae*.

Otwiera książkę praca J. Gnilki: *Proces Jezusa według opowiadań Marka i Mateusza wraz z rekonstrukcją historycznego przebiegu*. Autor stwierdza na początku swego opracowania, iż nie powinno nas to dziwić, że ciągle na nowo oceniany jest proces przeciw Jezusowi (wkrótce po powstaniu nowożytnego państwa Izrael jego rząd wezwał do rewizji procesu Jezusa). Proces przeciw Jezusowi od samego początku był osądzany, gdyż już Ewangelie są opisami wartościującymi: historyczny referat łączą one z osądem teologicznym. Nie mogło zresztą być inaczej, gdyż chrześcijanie, którym zawdzięczamy przekaz o skazaniu i śmierci Jezusa, całą tę sprawę oceniali z punktu widzenia swej wiary. Autor doszedł do wniosku, że poprzez teologiczne opisy ewangelistów można jednak dotrzeć do historycznego procesu Jezusa. Pod względem formalnym proces został przeprowadzony przy użyciu środków, jakimi dysponowało ówczesne prawo.

Cała książka zgodna jest ze współczesnymi tendencjami doceniającymi wartość historyczną Ewangelii. Tak jest w opracowaniu K. Müllera, który rozważa możliwość i faktyczny udział żydowskich władz sądowniczych w procesie Jezusa. Jest to problem stary i ciągle sporny: czy prawo skazywania na śmierć mieli w Palestynie tylko Rzymianie (tak utrzymywał J. Blinzler), czy także Sanhedryn (tak sądzili H. Lietzmann i P. Winter).

Następne opracowania dotyczą opisów z poszczególnych Ewangelii. I. Broer omawia proces przeciwko Jezusowi według Ewangelii Mateusza. G. Schneider przedstawia postępowanie przeciwko Jezusowi z punktu widzenia trzeciego ewangelisty, zwracając zwłaszcza uwagę na analizę redakcji i pytania historyczne. W. Radl rozpatruje własne przekazy w Ewangelii Łukasza (22, 67n.; 23, 2 i 23, 6—12), analizując je pod kątem historii tradycji. J. Blank przedstawia Janowy opis męki zwracając uwagę zwłaszcza na intencję teologiczną czwartego ewangelisty. Tej samej Ewangelii dotyczy artykuł H. Ritta; rozpatruje on topografię i chronologię w Janowym opisie męki. Wreszcie F. Lentzen-Deis w artykule *Opis męki jako model działania? (Handlungsmodell)* usiłuje zastosować nowe metody lingwistyczne do analizy opisu męki z Ewangelii według Marka.

Cały tom jest ciekawą i wartościową próbą ponownego spojrzenia na stare problemy. Daje wyczerpującą, obszerną informację o stanie badań.

ks. Roman Bartnicki, Warszawa